

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

1. ГОДИНА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА: “ЖИТТЯ ЛЮДИНИ — НАЙВИЩА ЦІННІСТЬ”

I. Слово вчителя.

Життя — це велике диво й велике благо! І його необхідно цінувати.

Що ж таке життя?

Життя кожної людини — це своєрідний атом неосяжної, безмірної вічності. Воно, як справжній атом, — єдине ціле. І як атом, життя незмірно мале порівняно з вічністю. Часто говорять, що воно подібне до іскри, яка вилетіла з багаття, спалахнула на коротку мить у темряві й одразу ж згасла. Таке порівняння — сумне усвідомлення швидкоплинності життя.

Появі кожного з нас передувало існування мільйонів людей, наших предків, перед якими кожен з нас якоюсь мірою в боргу. Вони, навіть не знаючи про це, своєю працею створили сприятливі умови для нашого життя.

Незважаючи на те, що життя всіх людей розвивається переважно за однаковими законами, воно у кожного в чомусь унікальне і неповторне. Навіть якщо ми відчуваємо, думаємо, робимо одне й те саме, то кожен і відчуває, і думає, і робить це по-своєму.

Найяскравіше неповторність виявляє себе у житті видатних людей. Можна назвати імена багатьох відомих композиторів, художників, письменників, які жили в один і той самий період і в одній країні, проте кожен їхній твір — це неповторність.

Життя звичайних людей також різниться. Невипадково, наприклад, М. Горький вважав, що кожна людина може написати цікаву книжку про своє життя. Подібної думки дотримувався й славнозвісний автор романів А. Моруа. “Можна було б стверджувати, — писав він, — що життя будь-якої людської істоти цікаве, й якби знайшовся біограф, здатний проаналізувати всі думки, які приходили в голову нікому не відомому жebraкові, то такий аналіз був би прекраснішим і багатшим, ніж життєпис Цезаря”.

Вкажіть свою думку щодо неповторності життя. Яких сторін людини вони стосуються?

II. Бесіда вчителя з учнями.

Учень: У кожної людини свої почуття, думки, радощі і смутки, свої життєві обставини, що все разом створює неповторні сполучення. У кожного з нас життя лише одне, кожен крок на цьому шляху — неповторний. Кожен день життя по-своєму унікальний, тому не можна вважати, що є дні, якими не варто дорожити.

Учениця: Іноді підлітки гадають, що справжнє життя ще попереду, а шкільні роки — це тільки своєрідна прелюдія до нього. Я думаю, що це не так. Будь-який відрізок життя — це також життя, яке не повториться. Тому, думаючи лише про майбутнє, ми недооцінюємо день сьогоднішній, про що пізніше жалкуємо.

Витень: Неповторність життя кожної людини зумовлена вже самою природою й посилена суспільством, середовищем, в якому вона виховувалася й жила. Кожна людина має право на свою неповторність. Потрібно вміти сприймати людей такими, якими вони є, не нав'язуючи свої уявлення про життя. Вміти розуміти і прощати іншій людині, залишаючись вимогливим водночас до себе, — велике мистецтво життя, яким необхідно опанувати з дитинства.

Людина — частина народу, держави, суспільства в цілому. Як суспільна істота, вона має свої права і обов'язки. Основне право людини — право на життя. Тому його захист належить до найцінніших пріоритетів людської цивілізації. Конституцією України визначено, що найвищою соціальною цінністю є людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека. У статті 27 Основного Закону України зазначено: “Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави — захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань”.

Назвіть документи, в котрих відображені права дитини, серед яких — право на життя.

Учень: Найважливішим міжнародним документом є Конвенція ООН про права дитини. Положення цих і деяких інших документів відображено в Законі України “Про охорону дитинства”, у національній програмі “Діти України”, національній доктрині розвитку освіти, затвердженій Указом Президента України.

Витень: Якщо право на життя обмежується або не реалізується, як це було в першій половині ХХ ст., то таке суспільство приречене. Саме тоді відбулися найжорстокіші світові війни, які кривавим смерчем пронеслися українськими землями і забрали життя 12 млн її жителів. Мільйони людей стали жертвами штучно створених голодоморів, масових репресій, насильного вивезення на Сибір. Життя людини у той страшний час не вартувало нічого. За зменню зібраних колосків, за п'ять хвилин запізнення на роботу, за необережно сказане слово, за відмову донести на свого ближнього, нерідко без суду і слідства, позбавляли волі і навіть життя. Згадайте інші трагічні сторінки нашої історії, які забрали життя мільйонів людей.

Учень: Друга світова війна для нашого народу назавжди стала Великою Вітчизняною. Не згасає пам'ять про тих, хто, не вагаючись, віддав своє життя в ім'я свободи і незалежності. Ці люди були романтиками, закоханими у рідну землю, у життя. Вони мріяли про майбутнє, молодість кликала унезвідане. Але прийшла біда — і з почуттям відповідальності за долю держави, відчуттям особистої причетності до долі народу вони ступили у безсмертя. Найвищий вияв гуманізму — жертвність в ім'я інших людей.

Витень: Чи є місце для подвигу в сучасній історії України?

Учень: Не можна сьогодні не згадати гіркі сторінки, пов'язані з насилдками аварії на ЧАЕС. Нам потрібно пам'ятати тих пожежників, які

своїми грудьми, незважаючи на смертельну радіацію, вивержену атомним реактором, захистили мільйони людей. Що 28 вогнеборців сміливо і до кінця виконали службовий обов'язок, свою присягу. Шестеро чоловік загинули, але увійшли у безсмертя.

Із вогню у безсмертя, смерть поправши, ступили вони,
Та з такого вогню не виходив ніхто ще в житті.

Жити можна і в затінку, — поринати в розкішні весни.

А вмирати доводиться перед людством — на видноті.

Це:

1. Правик Володимир Павлович — українець.

2. Кібенек Віктор Миколайович — українець.

3. Тишура Володимир Іванович — росіянин.

4. Ігнатенко Василь Іванович — білорус.

5. Вашук Микола Васильович — українець.

6. Титенко Микола Іванович — українець.

На могильних плитах на Митинському кладовищі читаємо слова скорботи і вдячності:

Ви — безумство хоробрих — все назавжди зріднили собою:
Землю сушу і лютий вогонь, і відвагу людську.

Нам лишається пам'ять, що світить життям і любов'ю,

Тим високим життям, що, як серце, дається лиш раз на віку.

Пізніше тисячі людей із різних куточків Землі взяли участь у ліквідації наслідків аварії: вони не думали про себе, не вагалися, хоча у них був вибір — рятувати себе чи рятувати інших. Вони обрали порятунок планети, адже зрозуміли: перемогти стихію — значить врятувати життя на Землі. Ми повинні гордитись цими людьми, які ціною власного життя подарували нам радість сьогодення.

Досить цікавою щодо життя є думка римського імператора Марка Аврелія, котрий жив у II сторіччі до н.е.: “Живи так, немов би ти зараз повинен розпрощатися з життям”.

Ми не знаємо й не можемо знати, як довго триватиме наше життя. Якщо сподіватися на те, що воно попереду, то така надія розхолоджує, дає привід не поспішати. Час буде змарновано. Тому краще цінувати час, кожен мить, намагаючись зробити вже зараз щось добре і корисне. Чим більше буде днів, заповнених справами, тим значущішим і вагомішим буде й загальний підсумок усього життя.

Близько зі ста томів складається творча спадщина Л. Толстого. Також багато здійснили за своє життя композитор П.І. Чайковський, вчений-хімік Д.І. Менделєєв, історик М.С. Грушевський, лікар-хірург М.М. Амосов і багато інших видатних людей.

Більш детально ознайомившись з їхніми біографіями, доходимо висновку, що головний секрет їхніх досягнень — щоденна невпинна праця, причому як у підлітковому, так і зрілому віці. Між іншим, саме в юному віці закладається своєрідний фундамент наступних звершень.